

Csak egyszer róják ki a forgalmi adót.

Budapest, március 11. A kormányparti ipari bizottsága azzal bizta meg Egri Nagy Jánost, hogy a forgalmi és kereseti adó behajtására vonatkozólag dolgozzon ki tervezetet. A párt közgazdasági bizottsága kedden délután ülést tartott, amelyen Egri Nagy János előterjesztette javaslatait.

E szerint a forgalmi adót csak egyszer rónák le és pedig vagy a termelőnél, vagy a gyárosnál, vagy a vámnál, úgy mint Ausztriában. Ezt az elvet azonban Vargha Imre államtitkár, aki a pénzügyminiszter megbízásából volt jelen, nem tehetné magáévá, mert fél attól, hogy esetleg csökkentené a forgalmi adó jövedelmezőségét, már pedig a szanálási akció előtt az állami bevételeket nem lehet kockára tenni ilyen kísérletekkel.

Ezután Egri Nagy János arra kérte az államtitkárt, hogy mivel tudomása szerint legközelebb

generális törvényjavaslattal fogják az összes adókat a szanálási akcióval összhangba hozni, nem lehetne-e ugyanakkor a forgalmi adót is novellárisan módosítani. Vargha Imre Egri Nagy Jánosnak ezt a kérését meggondolandónak mondotta.

Ezután rátértek az általánosítási rendszer megvitatására, mely abban állna, hogy a kisiparosokra és a kiskereskedőkre hároméves gyakorlat alapján megállapítanák az egy havi, vagy negyedévi forgalmiadót. Ez által az adóellenőrzés is könnyebb volna és a zaklatások is megszűnnének.

Ez elől Vargha Imre államtitkár nem zárkózott el és kijelentette, hogy bizonyos mértékben az általánosítási rendszer már ma is életben van. Ennek további kiterjesztéséről lehetne tárgyalni.

Az értekezlet este 9 órakor ért véget.

Uj rendelet a hadirokkantak ellátásáról.

Budapest, március 11. A kormány rendeletei adott ki a nemhivatalos állományból származó hadirokkantak, hadiövezgyek és hadiárvaik ellátásáról szóló rendelet újabb módosításáról.

A rendelet szerint a hadirokkantak, a hadiövezgyek, a hadiárvaik, a felmenőigbéli rokonok és a szülőitlen testvérek részére megállapított ellátások a következőképp emelkednek fel:

Rokkantiáradékok: 25 százalékos rokkantság esetén évi 72.000, 50 százalékos rokkantság esetén évi 226.000, 75 százalékos rokkantság esetén évi 630.000, 100 százalékos rokkantság esetén évi 1.440.000 koronára emelte. Annak a hadirokkantnak, aki a polgári életben szak-képzettséget igénylő foglalkozást gyakorol, vagy pedig önálló mezőgazda, iparos, vagy kereskedő volt, ugyisintén annak, aki altiszti rangfokozatot ért el, 50 százalékos keresetképeség-csökkenés mellett a rokkantiáradéka évi 324.000, 75 százaléknál évi 945.000, 100 százaléknál évi 2.160.000 koronára emelkedik.

A hadirokkantnak, aki a katonai szolgálatban rangosztályba sorozott havidíjas, vagy havidíjas volt, vagy pedig rokkantitá váltta előt egyéves önkéntességre szerzett jogot, 25 százalékos keresetképeség csökkenés mellett évi 144.000 korona, 50 százalékos mellett 432.000 korona, 75 százalékos mellett 1.260.000

korona, 100 százalékos mellett 2.880.000 koronára emelkedik fel a járadéka.

A hadiövezgy részére évi 144.000 korona. Olyan egyén övezgye részére, aki szakképzettséget igénylő foglalkozást gyakorol, vagy pedig önálló mezőgazda, iparos, vagy kereskedő volt, vagy altiszti rangfokozatot ért el, évi 216.000 koronára, katonai szolgálatban rangosztályba sorolt havidíjasnak, havidíjas jelöltnek, vagy pedig hősi halála, vagy rokkantitá válása előtt egyévi önkéntesi kedvezményre jogosult egyének övezgye részére évi 288.000 koronára emelkedik fel.

A hadirokkantak nevelési pótlékra igénytel bírő, törvényesített, vagy örökbefogadott és házasságon kívül született gyermekei részére, még pedig minden egyes gyermek után, a rokkantak részére megállapított járadék egytized része, az anyátlan hadiárva részére pedig minden egyes gyermek részére az övezgyi járadék egyötöd része jár. A nevelési pótlék legkisebb összege minden egyes gyermek után évi 36.000 koronára emelkedik.

A hadirokkantak házasságon kívül született gyermeke ellátás szempontjából a törvényes gyermekkel egy tekintet alá tartoznak, ha az ellátási igényjogosult azt törvényesítette, vagy örökbefogadta.

Ma negyvenöt éve ...

Riport a régi Szegedről.

A gergelynap harang ma Szeged halálának negyvenötödik évfordulóját hirdeti. Mert valóban meghalt e napon a tiszaparti város, az Alföld szépséges leánya és akik megrendült lélekkel ott állottak ravatala fölött, azon a rémes éjszakán nem is mertek hinni föltámadásában. Egy újságja volt akkor Szegednek, a Szegedi Híradó, ez is csak fél oldalon és gyászkeretben jelentette: „Kongy, városháza öreg harangja! Hirdesd Szeged népének, hogy szülővárosának végőrája elérkezett!” De ezt a lapidáris gyászjelentést, amelyet Nagy Sándor (Senex) szerkesztő adott ki a borzalmak hajnalán, olyan heroikus halálközdelem, olyan nagyszerű és megdöbbentő agónia előzte meg, amely Szeged történetének dicsősége, bár szomorú hőskorává avatja ezeket a nehéz napokat. Érdemes és érdekes megemlékezni róluk, néhány epizódban megmutatni őket ezen a negyvenötödik évfordulón.

Szeged már a nagy árviz előtt évekkel szívós és szinte reménytelen küzdelmet folytatott minden tavasszal Petőfi folyójával, amely zúgva, bögve törte át a gátot és ha nem is a világot, de Szegedet el akarta nyelni mindenáron. 1870 óta veszedelmes áradások voltak, 1876-ban több töltés szakadt, a gyulai rétet elöntötte az ár, már a statáriumot is kihirdették (nem a víz, hanem a lakosság ellen), 1877-ben pedig Ujszeged került egészen víz alá. 1878 decemberében hatalmas jégtorlaszok veszélyeztették a várost, úgy hogy robbantani kellett a jeget.

Tavaszi felé az egyik helybeli orgánus azonban megnyugvással jelentette, hogy „alaposa reményünk lehet mielőbb apadást várni”. (Ez akkor felért a városnak egy külföldi kölcsönnel.) A vízcseke azonban, ahogy később Tömörkény becézte, nem vett tudomást erről az optimizmusról, ellenkezőleg, napról-napra rohamosan, sőt fenyegetőleg áradni kezdett. 1879 március 2-án rendkívüli közgyűlést kellett tartani a Tisza vize dolgában és ezen a fiatal Pillich Kálmán erősen sürgette a hid bekötését. (Állandó hidja nem volt még Szegednek, a fahidat pedig csak így tavasz táján adták át a forgalomnak. Addig komppal közlekedtek, ha lehetett.) A közgyűlésen az ellenzék hevesen kikelt a kormány ellen, amely az alföldi magyarság élet-halál harcát olyan közönyösen szemléli, holott Boszniára bőven hullanak a milliók, „de a magyar faj szomorú helyzete iránt a kormány érzéketlen”. (Az akkori fajvédők még liberális alapon keseregtek.)

Március 3-án már úgy megnőtt a Tisza, hogy a vízvédelmi bizottság kiáltványt bocsátott ki, amely valóságos halálkiáltás volt. Az első dolog volt az iskolák bezárása, a vidéki diákok hazaküldése. De a színház is beszüntette előadásait. Éppen a szépséges és gyönyörűsége Prielle Cornélia vendégzerepelt ezekben a napokban, de, mint az egykorú bucsuelőadás lón.

Szeged városa ettől kezdve hasonlított egy ostromolt várhoz. Szegedet az elemek ostromolták: a tavaszi ár és a tavaszi vihar! A köz-

erő (így nevezték a sok ezer számra fölmenő önkéntes védekezőket) halálos elszántsággal, éjjel nappal dolgozott a katonasággal és a munkásokkal együtt, töltéseket emeltek, nyulgátakat csináltak, zsákokkal és karókkal bástyázták el a szilaján áradó Tisza elől a város határait. Szeged hősiei védelme a budapesti sajtóban és az országgyűlésen is élénk visszhangot támasztott, az ellenzék a kormányt támadta, a kormányelnök azonban Szegedre hárította a felelősséget, miért engedte, hogy a Maros Szegeden felül torkoljon a Tiszába! (Hát ezt csakugyan nem kellett volna megengedni, de már késő volt.)

Március negyedikén a király maga küldött Szegedre egy főhadparancsnokot, hogy a hősiei ellenállást vezesse a Tisza ellen. Báró Pulcz Lajosnak hívták e derék és buzgó férfit, aki fehér egyenruhájában, osztrák rendjeleivel, szűrés bajuszával, katonásan joviális tekintetével végig hiven és rendületlenül kitarított a védekezési munkálatoknál, de végül is úgy járt, mint az osztrák tábornokok általában: elvesztette a csatát — a magyar folyó ellen. De ő legalább velünk harcolt és így egy utcanevet is nyert Rókuson a hálás szegediekől. (Miért nem neveztek el egy másik utcát Szabados Jánosról, akinek szintén vannak némely nagy érdemei, aki amellelt költő is volt és hozzá szegedi?)

Március 5-én megint rendkívüli közgyűlés volt, viharos, mint az áradás és ezen egy akkori kisgazda ellenezte az alföldi vasutvonal feltöltését, mert ráérünk arra még, ellenben igen sürgősen vélte a baktó-macskaísi vonal megerősítését. (Arra voltak ugyanis a földjei.) De leszavazták és a város védelme tovább folyt, napról-napra lázasabban és kifogástalanabban. A víz egyre nőtt, dagadt, áradt, kiöntött, még aznap áttört a petresi gátat, másnap Sövényházánál volt átszakadás, harmadnap Algyőnél. 11-én már immens veszedelme fenyegetett. Voltak, akik elmenekültek a szomszédos városokba, voltak, akik tulajokat készítettek üres hordókkal, hogy, mint egykor Noé, a vízözönt kikertüljék, a város tele volt tápai és algyői hajléktalanokkal, az iskolák és középületek zsuffolva, rengeteg idegen katona és önkéntes mentő mindenütt, de hiába, Herrich kormánybiztos már elküldötte sürgönyét a minisztériumba: „Az est vagy az éj folyamán a lehető legrosszabb bekövetkezésére számítanak.”

A Gergely-napra virradó éjszakán pokoli orkán dühöngött, tomboli tavaszi vihar süvöltött, amely a hullámok bömbölésével versenyzett. A fáklyák sorra-rendre aludtak ki a töltéseken, az alföldi vasut mentén, a megvadult áradat éjjel után egy órakor átszakította az öthalmi gátakat és rohanó tempóban indult meg a védtelen Szeged felé. Robogott, zúgott, hömpölygött az éjben az örült folyó, a mentők zokogva, gyászmenetben tértek meg öröhelyeikről és a régi városházán könnyek között jelentették a magisztrátusnak, hogy a régi Szeged meghalt!

Az öreg városháza harangja megkondukt, a templomok ércei átvették a hangot, a nagy halott fölött kongottak-bongottak és csodák csodája, a baj nem jár egyedül, a halott város mind a négy sarkán kigyuladt, de persze a kis tüzeket a nagy víz hamarosan eloltotta. A hősiei eposz így tragédiába fulladt és Szegednek ez a heroikus kora még mindig várja a maga Victor Hugóját vagy Jókaiát, aki méltó irodalmi emléket emel annak a páratlan erőfeszítésnek és kitartásnak, amely miatt e város megérdemelte, hogy a halál után a fénikszmadár legendáját valóra váltsa.

(J. gy.)

JÖD!
R. VALENTINÓVAL
Krishna Isten csókja
(Az ifju maharadzsza) a Belvárosi Moziban

Olcsó fürdőkádak, gyermek- és ülőkádak
Fogel Edénél, Takaréktár-utca 8.

SZEGEDI MAGYAR-AMERIKAI BANK R.-T., KÁRÁSZ-UTCA
FOLDHITELBANK ÉS MAGYAR-AMERIKAI BANK Budapest alapítása